

شایسته سالاری در آموزش و پرورش

عباس کاظمی

قائم مقام سازمان معلمان ایران

بعد از معرفی دو وزیر پیشنهادی که با واکنش تند جامعه مدنی و جامعه معلمان مواجه شد، مجلس شورای اسلامی نیز به آنان رای منفی داد، حالا نوبت به معرفی وزیر پیشنهادی سوم رسیده، در رزومه فرد پیشنهادی اول، تجربه و یا پژوهشی مرتبط دیده نشد و گرچه عنوان دکترایش فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی را داشت، اما وجه غالب فکریش حکایت از سلطه تفکرات فقهی و حوزوی داشت. وزیر پیشنهادی دوم نیز همین گونه بود، نقاط مشترکشان عدم تجربه آموزشی موثر، خارج از بدنه آموزش و پرورش بودن و داشتن تحصیلات فقهی و حوزوی بود، دومی نه تنها مدرک کارشناسی اش هم مرتبط نبود، بلکه فاقد مدرک دکتری هم بود، و البته برای گزینه وزارت آموزش و پرورش جعل عنوان رفتاری نا پسند و خلاف اخلاق نیز شمرده می شود. اما گزینه سوم هم در نداشتن تجربه موثر و مدرک تحصیلی متناسب با امر آموزش و هم چنین وجه فکری غالب، شباهت بسیاری با دو گزینه قبلی دارد. حال سئوالی که مطرح می گردد چه کسی این گزینه ها را مناسب می داند؟ چه اهدافی از این انتخاب ها دنبال می شود؟ و چه درکی از وضعیت و ماهیت بزرگترین و موثرترین وزارتخانه دولت و جود دارد؟ آیا آموزش و پرورش را برای توسعه متوازن نمی خواهیم؟ آیا حدود 15 میلیون دانش آموز را سرمایه ای انسانی که قرار است در آینده سکان اداره کشور را دست گیرد نمی دانیم؟ آیا این نهاد عریض و طویل و با جمعیت کثیر را فقط برای حامی پروری می خواهیم؟ یا می خواهیم مکمل حوزه هایش کنیم؟

آموزش و پرورش زمین رویش توسعه همه جانبه و متوازن است، همه اندیشمندان موفقیت هر جامعه را در گرو توجه خاص به مدیریت آموزش و پرورش دانسته اند. به زعم محققین، از جمله ضعف هایی که نظام آموزشی ما از آن رنج می برد، واقعی نبودن فرایند انتخاب و انتصاب مدیران در سطوح بالایی و میانی و پایینی و نداشتن شابلونی است که بتواند به عنوان الگویی کارآمد، ملاک های لازم را برای احراز پست های مدیریتی در سطوح مختلف تعریف و تبیین نماید. این درحالی است که در سند تحول بنیادین در راهکار 6-22 زیر نظام راهبری و مدیریت برگزینش مدیران در سطوح مختلف براساس شایسته

سالاری تاکید شده است . که متاسفانه معیار هایی شفاف بیان نشده اند .

با توجه به اهمیت آموزش و پرورش برای جامعه و نزد نخبگان ، شایسته است نهاد های ذیربط مانند مرکز پژوهش های مجلس ابعاد و مولفه ها و شاخص های شایستگی برای تعیین ورزا تعیین کنند . در مورد خاص آموزش و پرورش انتخاب وزیر مناسب که در بدنه آن بسیاری وجود دارند به مراتب از اهمیت بالاتری برخوردار است . علاوه بر کلیت جامعه و امر مهم توسعه ، بیش از یک میلیون معلم شاغل ، بیش از 14 میلیون آموزش آموز و اولیا دانش آموزان از این انتخاب متاثرند و تامین انتظارات آنان بسیار مهم است . وزیر آموزش و پرورش علاوه بر ویژگی های عمومی می بایستی از دانش تخصصی کاربردی مانند اقتصاد آموزش و پرورش و دانش مدیریت و رسانه ، انسان شناسی ، روان شناسی ، جامعه شناسی ، مهارت های سازمانی ، سند تحول بنیادی و مدیریت آموزشی و برنامه ریزی آموزشی و مدیریت منابع ، زمان و عملکرد آشنایی داشته باشد و دارای سابقه کار پژوهشی در امر آموزش باشد و از تجربه کافی برخوردار باشد . تا زمانی فردی متخصص و صاحب نظر و با تجربه در آموزش ، سکان این وزارتخانه عظیم را در اختیار نگیرد نه تنها چالش های متعدد شناسایی شده در آموزش و پرورش تعدیل نخواهند شد بلکه بر آنان افزوده خواهد شد . و تحقق توسعه نیز امری دور از انتظار خواهد ماند .

#####